

Nr 61.

Av herr **Petrén m. fl.**, om ökat anslag till understöd åt privatflyget.

I statsverkspropositionen, fjärde huvudtiteln, punkt 123, har Kungl. Maj:t föreslagit, att riksdagen måtte till Flygvapnet: Understöd åt privatflyget för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

Sedan 1942 års flygutredning (SOU 43: 12) den 23 februari 1943 avlämnade sitt betänkande med förslag samt 1943 års riksdag beviljade ifrågasvarande anslag, hava dessa utgått enligt nedan:

Budgetår	Årligt anslag	Engångsanslag
1943/44	192 000	300 000
1944/45	290 000	200 000
1945/46	300 000	200 000
1946/47	390 000	
1947/48	390 000	
1948/49	350 000	
1949/50	300 000	
1950/51	300 000	
1951/52	300 000	

Efter de tre första åren, under vilka organisationen uppbyggdes och verksamheten utvecklades i stort sett efter de grunder, som utredningen angivit — med undantag för den föreslagna statsunderstödda centralskolan på Älleberg — utgick som årligt understöd 390 000 kronor under de två budgetåren 1946/47 och 1947/48. På grund av förefintliga reservationer sänktes sedan det ordinarie årsanslaget 1948/49 till 350 000 kronor och från och med budgetåret 1949/50 till 300 000 kronor. Sistnämnda budgetår förbrukades emellertid reservationerna nästan helt. Budgetåren 1950/51 samt 1951/52 ha sålunda fått mötas med en avsevärd inknappning av de till olika ändamål avsedda delanslagen.

Svenska Aeroklubben (KSAK) har i skrivelse till luftfartsstyrelsen den 28 juni 1951 angivit medelsbehovet beträffande förevarande anslag för budgetåret 1952/53 till 400 000 kronor under framhållande av att sistnämnda belopp icke är högre än det tidigare utgående anslaget, som stödde sig på 1943 års riksdagsbeslut (1942 års flygutredning), samt att däri icke någon kompensation inräknats för de senaste årens penningvärdesförsämring.

Lufftartsstyrelsen har i skrivelse den 24 augusti 1951 med förslag till beräkning av förevarande anslag efter samråd med chefen för flygvapnet anfört bl. a. följande:

Lufftartsstyrelsen, som även i övrigt delar Aeroklubbens uppfattning rörande behovet av ökade anslag för verksamhetens olika grenar, vill härutöver vitsorda, att genom den såväl absoluta som relativa minskning, som anslaget till understöd åt privatflyget under senare år undergått, betydande svårigheter föreligga för verksamhetens bedrivande på ett sätt, som motsvarar de av flygutredningen uppställda riktlinjerna, vilka godkänts av statsmakterna. Särskilt vill lufftartsstyrelsen understryka vikten av att erforderlig förnyelse av materielen snarast verkställas. Detta är viktigt icke blott av flygsäkerhetsskäl utan även ur synpunkten, att en rimlig proportion mellan de olika delposterna i staten för anslagets användning måste föreligga.

På grund av vad sålunda anförts får lufftartsstyrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

För att ytterligare stödja ovan uttalade uppfattning har chefen för flygvapnet i en skrivelse den 6 september 1951 till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet anfört bl. a. följande:

Avsikten med detta understöd torde främst vara att främja flygvapnets rekrytering av flygande personal genom att bland landets ungdom skapa ett allmänt intresse för flygning och därmed sammanhängande verksamhet. Då segelflygning bedrivs på många platser, där flygvapnet saknar förband och där en effektiv rekryteringsupplysning därför är svår att bedriva, erhålles — till förmån för rekryteringsupplysningen — en vitt spridd kännedom om flygning.

Det har visat sig, att segelflygning bedrivs av folk ur alla befolkningsgrupper och i stor utsträckning av mindre välsituerade, vilket skapar en bred bas för den rekryteringsupplysning, som sker genom nyssnämnda privata flygverksamhet. En följd härav är emellertid, att huvuddelen av de av segelflygutbildningen intresserade icke kan bedriva denna verksamhet utan statsunderstöd.

Det har vidare konstaterats, att gallringsprocenten bland elever i grundläggande flygutbildning vid flygvapnet är lägre för dem som deltagit i segelflygutbildning.

Då rekryteringen av flygförare för närvarande är otillfredsställande, tillmätas den verksamhet, som KSAK bedriver, stor betydelse för flygvapnets rekrytering. Åtgärder som skulle minska KSAK:s möjligheter att nå ungdomen med upplysning om flygvapnet synas därför betänkliga. I detta sammanhang må framhållas, att i varje kurs i segel- eller glidflygning numera ingår obligatorisk undervisning om flygvapnet och dess förhållanden, bl. a. angående anställningsvillkoren för dess personal.

Av ovan anförda handlingar framgår, att anslaget minskats såväl absolut som relativt. Dess realvärde torde som understöd hava nedgått med ca 40 %. Detta har ställt det statsunderstödda privatflyget inför betydande svårig-

heter genom att materielen i stor utsträckning förbrukats och anslag för ersättning saknas. Ett bibehållande av anslaget vid 300 000 kronor skulle betyda en successiv tillbakagång av verksamheten samt i vissa fall ett inställande därav, främst på grund av brist på materiel och brist på instruktörer.

Det synes sålunda motionärerna nödvändigt, att den materiel, som disponeras av flygklubbarna, kontinuerligt underhålls och ersättes, då den på grund av förslitning av flygsäkerhetsskäl icke längre kan användas. Antalet övningssegelflygplan kommer redan under budgetåret 1953/54 att understiga det av flygutredningen angivna antalet trots att KSAK räknat med en avskrivningstid av tio år, medan utredningen satt denna tid till sju år.

Det är vidare för verksamheten absolut nödvändigt att ett tillräckligt antal väl utbildade instruktörer stå till flygklubbarnas förfogande. För att motverka den årliga avgången bland dessa frivilligt arbetande instruktörer erfordras en fortlöpande nyutbildning av instruktörer. Kompetensfordringarna ha även numera ökats, varför kurskostnaderna i motsvarande omfattning stigit.

Materielbrist och brist på instruktörer hota nu allvarligt den arbetande organisationens möjlighet att i avsedd omfattning giva landets ungdom kontakt med och intresse för flyg. Det synes meningslöst med en ramorganisation, där möjligheterna till aktiva insatser i form av flygning icke stå i proportion till arbetet som helhet.

Särskild uppmärksamhet bör fästas vid att chefen för flygvapnet under nu rådande rekryteringssvårigheter tillmäter den av KSAK ledda segel- och modellflygverksamheten stor betydelse för flygvapnets rekrytering, framför allt därför att den skapar intresse för flygning och därmed sammanhängande verksamhet samt genom att den sprider kännedom om flygning och därigenom arbetar till förmån för rekryteringsupplysningen.

Genom vid flygvapnet tillgänglig statistik har även utrönt, att under år 1951 ca 30 % av de vid krigsflygskolan Ljungbyhed inryckta förareleverna voro eller tidigare varit medlemmar i landets flygklubbar. Förutom sagda direkta medlemskap måste man antaga, att även i övrigt en stor del av de inryckande eleverna påverkats av flygklubbsarbetet på platsen eller närliggande platser samt animerats söka sig till flygvapnet av andra flyginresserade kamrater.

Med aldrig så god tillgång till högkvalificerade flygplan kommer likväl vårt flygvapen aldrig att nå den avsedda effektiviteten, därest ej materiel-tillgången motsvaras av personaltillgången. En utgift på 400 000 kronor, motsvarande värdet av ett halvt jaktflygplan av modern typ med modern utrustning, synes knappast vara för högt tilltagen för att understödja den sinande rekryteringen av flygpersonal, på vilken så mycket beror.

Härtill kan vidare anmärkas, att ett anslag om 400 000 kronor icke i och för sig innebär någon höjning utan endast att, sedan reservationerna nu

förbrukats, anslaget återföres till tidigare utgående belopp (390 000 kr. + av civ.-dep., 12 huvudtiteln, gjord höjning av instruktörsarvodena med 10 000 kr.).

Främst med hänsyn till den ovedersägliga betydelse, som privatflyget (segel- och modellflyg) visat sig äga för flygvapnets rekrytering anse vi det av största vikt att förevarande anslag återföres till förutvarande belopp.

Med stöd av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Stockholm den 22 januari 1952.

Folke Petré.

Lars V. Lindén.

Ragn. Bergh.
